

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД09-196/ 21.01.2021 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на втора степен на професионална квалификация за специалност **код 6210508 „Коневъдство и конна езда“** от професия **код 621050 „Животновъд“** от професионално направление **код 621 „Растениевъдство и животновъдство“**.

21.1.2021 г.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ
Министър на образованието и науката
Signed by: Krasimir Georgiev Valchev

Приложение

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	621	РАСТЕНИЕВЪДСТВО И ЖИВОТНОВЪДСТВО
Професия	621050	ЖИВОТНОВЪД
Специалност	6210508	КОНЕВЪДСТВО И КОННА ЕЗДА

Утвърдена със Заповед № РД09-196/ 21.01.2021 г.

София, 2021 г.

I. ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на **втора** степен на професионална квалификация по специалност код **6210508 „Коневъдство и конна езда“**, професия код **621050 „Животновъд“** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на втора степен по изучаваната професия **„Животновъд“**, специалност **„Коневъдство и конна езда“**.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Националната изпитна програма включва:

- за частта по теория на професията – осемнадесет изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и указание за разработване на писмен тест по всяка изпитна тема;
- за частта по практика на професията - указание за съдържанието на индивидуалните задания;
- критериите за оценяване на резултатите от обучението;
- система за оценяване;
- препоръчителна литература.
- Приложения:
 - а. Примерен изпитен билет;
 - б. Примерно индивидуално задание;
 - в. Примерно указание за разработване на писмен тест.

Държавният изпит – част по теория на професията, се провежда като писмен изпит по една и съща изпитна тема за учениците и/или за обучаваните за дадено училище или обучаваща институция.

Училището/обучаващата институция въз основа на писмено заявено желание на обучаемите по чл. 3, ал. 11 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация може да организира провеждането на държавния изпит – част по теория на професията като писмен тест.

С изпитната тема или изпитния тест се проверява задължителното за усвояване и контрол учебно съдържание на равнища „Знание“, „Разбиране“ и „Приложение“, като броят и равнището на всяка задача се определят към критериите за оценка за всяка изпитна тема.

При избран от училището/обучаващата институция вариант на провеждане на изпита с писмен тест въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши обучаваният, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор за който се получават максимален брой точки съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва:

1. Указание за работа, която включва:

- целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него;
- представяне и описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях;
- продължителност на работа с теста;
- начин на оценяване на резултатите от теста.

2. Методически указания за комисията по оценяване

Всеки член на комисията по оценяване получава тестовите задачи, еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

За оценката на писмена работа по изпитна тема комисията по оценяване на изпита – част по теория на професията, назначена със заповед на директора на

училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира определеният брой присъдени точки.

За оценката на писмения тест комисията използва еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

Чрез държавния изпит – част по практика на професията и специалността, се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на **втора** степен на професионална квалификация. Изпитът се провежда по индивидуални задания и критерии за оценяване, изготвени от комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита.

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ

*Изпитна тема № 1: **БИОЛОГИЧНИ И СТОПАНСКИ ОСОБЕНОСТИ НА КОНЕ.***

Произход и одомашняване на коне. Биологични и стопански особености на конете. Зоохигиенни изисквания към помещения за коне. Профилактични мероприятия, провеждани в конеферма. Методи и средства за осигуряване на хигиенна среда в помещения за коне. Стационарни средства и съоръжения за раздаване на фуражи.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки
1. Посочва произхода и обяснява начина на одомашняване на коне.	18
2. Обяснява биологичните и стопанските особености на коне.	18
3. Посочва зоохигиенните изисквания към помещения за коне.	16
4. Посочва профилактичните мероприятия, които се провеждат във фермата и обяснява необходимостта от тях.	16
5. Описва методите и посочва средствата, необходими за осигуряване на хигиенна среда в помещения за коне.	16
6. Посочва стационарни средства и съоръжения за раздаване на фуражи и обяснява начина им на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 2: РАСТЕЖ, РАЗВИТИЕ И РАЗМНОЖАВАНЕ НА КОНЕ

Особености при растежа и влияещи фактори. Индивидуално развитие на организмите (онтогенеза). Продължителност на полов цикъл, случка и осеменяване. Последници от ранно заплождане при кобили. Болест – начини на протичане на болестите. Машини и съоръжения за раздаване на сочни фуражи – видове и действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки
1. Обяснява особеностите на растежа при конете и посочва факторите, които влияят.	18
2. Обяснява индивидуалното развитие при конете.	16
3. Посочва продължителността на половия цикъл, броя случки на ден и описва начините на осеменяване.	18
4. Посочва последниците от ранното заплождане при кобили и предлага мерки за недопускането им.	16
5. Дава определение за понятието болест и описва начините на протичане на болестите.	16
6. Посочва използваните машини и съоръжения за раздаване на сочни фуражи и обяснява начина им на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 3: ПОРОДА И ПОРОДООБРАЗУВАНЕ

Порода и породообразуване. Структура. Класификация на породите коне. Незаразни болести по конете. Видове тор и торене. Почвообработващи фрези – работни органи и действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Дава определение за порода и посочва причините при породообразуването.	18
2. Посочва отделните градивни единици на породата.	18
3. Описва класификацията на породите коне, в зависимост от стопанските качества.	16
4. Посочва незаразните болести по коне, назовава причините за възникването им и описва клиничните признаци на отделните незаразни болести.	16
5. Описва видовете торове и посочва сроковете за торене.	16
6. Посочва работните органи на почвообработващите фрези и начина им на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 4: ЕКСТЕРИОР И КОНСТИТУЦИЯ И КОНДИЦИЯ НА КОНЕ

Екстериор – определение и начини на преценяване. Цвят на косъма при коне. Конституция – определение и конституционни типове. Кондиция – определение, видове и влияещи фактори. Едногодишни бобови фуражни култури – характеристика, насоки на използване и значение. Култиватор за слята обработка – видове и начин на действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Дава определение за екстериор и посочва начини на преценяване.	18
2. Посочва вида цвят и описва оцветяването при покривни и предпазни косми при конете.	16
3. Дава определение за конституция и посочва особеностите на отделните конституционни типове при конете.	18
4. Дава определение за кондиция, посочва видовете и обяснява влияещите фактори.	16
5. Посочва видовете едногодишни бобови фуражни култури, описва насоките на използване и значението им.	16
6. Посочва видовете култиватори за слята обработка и описва начина им на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 5: ЗООХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ОТГЛЕЖДАНЕ НА КОНЕ

Зоохигиенни изисквания при изграждане на конеферма – избор на мястото и материалите за построяване. Изисквания към параметрите на микроклимата в помещенията. Осигуряване на хигиенна среда в помещенията и поддържане на хигиена на тялото на животните. Изисквания за съхранение на оборския тор във фермата и пропускателен режим за хора и транспортни средства. Фактори на външната среда за възникване и развитие на болестите. Съоръжения за почистване на тора – видове и начин на действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки
1. Описва зоохигиенните изисквания при изграждане на конеферма – избор на мястото и посочва основните материали за построяване.	18
2. Посочва изискванията към параметрите на микроклимата в помещенията и значението им при поддържане.	16
3. Посочва изискванията за осигуряване на хигиенна среда в	18

помещенията, начина и средствата за поддържане на хигиена на тялото.	
4. Посочва изискванията за съхранение на оборския тор във фермата и пропускателен режим за хора и транспортни средства.	16
5. Посочва и обяснява значението на факторите на външната среда за възникване и развитие на болестите.	16
6. Посочва съоръжения за почистване на тора и описва начина на действие.	16
Общ брой точки:	100

*Изпитна тема № 6: **ЧИСТОКРЪВНИ ЕЗДОВИ ПОРОДИ КОНЕ***

Породи чистокръвни ездови коне – представители, екстериорни особености и предназначение на породите. Лоши привички и навици при конете. Причинителите на основните заразни болести при животните – бактерии, вируси и гъби. Храносмилателна система при коне – анатомично устройство и физиологични особености. Производство на люцерна – стопанско значение, грижи през вегетацията прибиране и съхраняване на продукцията. Брани – видове, устройство и действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки
1. Посочва представители от чистокръвни породи ездови коне и описва екстериорните им особености и предназначението на породата.	20
2. Описва лошите привички и навици и обяснява причините за появата им.	18
3. Описва основните причинители на заразните болести при коне, посочва характеристиката на вируси, бактерии и гъби.	16
4. Описва анатомичното устройство и физиологичните особености на храносмилателната система при коне.	14
5. Описва стопанското значение, грижите през вегетация, начините на прибиране и съхранение на продукцията от люцерна.	16
6. Описва устройството на брани и посочва видовете и начина на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 7: ПОЛУКРЪВНИ ЕЗДОВИ ПОРОДИ КОНЕ

Полукръвни ездови породи коне – представители, екстериорни особености и предназначение на породите. Определяне възрастта на конете по зъбите. Алюри при конете. Състав и свойства на почвата. Недоимъчни болести при конете. Машины за торене с минерални торове – устройство и действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Посочва представители полукръвни ездови породи коне, описва екстериорни особености и предназначение на породата.	20
2. Определя възрастта на конете по схемата на изменящите се признаци на зъбите.	20
3. Посочва начините на придвижване на конете и посочва видовете алюри.	14
4. Описва състава и свойствата на почвата.	14
5. Назовава недоимъчните болести при конете, като описва клиничната картина и причините за възникването им.	16
6. Описва устройството и посочва начина на действие на машини за торене с минерални торове.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 8: БЪЛГАРКИ ПОРОДИ КОНЕ

Български породи коне – представители, екстериорни особености и предназначение на породата. Постановка и недостатъци на предните крайници. Анатомично устройство на копито. Профилактични мероприятия и мерки за борба със заразните болести по коне. Сеитбообръщения и необходимост от редуване на културите. Култиватор за междуредова обработка – устройство и действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Посочва представители на български породи коне, описва екстериорни особености и предназначение на породата.	18
2. Описва видовете постановки на предни крайници и посочва недостатъци от неправилно използване на конете.	18
3. Описва анатомичното устройство на конското копито.	16
4. Описва профилактичните мероприятия и посочва мерките за борба със заразните болести по коне.	16

5. Описва процеса на сеитбообръщение и обяснява необходимостта от редуването на културите.	16
6. Описва устройството на култиватор за междуредова обработка и начина му на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 9: ВПРЕГАТНИ И ТЕЖКОВОЗНИ ПОРОДИ КОНЕ

Представители на впрегатни породи коне – екстериорни особености и предназначение на породите. Представители на тежковозни породи коне – екстериорни особености и предназначение на породите. Постановка и недостатъци на задните крайници на конете. Елементи и функции на впрегатната амуниция. Зърнени житни фуражи – видове, стопанско значение и съхранение. Машины за торене с течни торове – устройство и действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1. Посочва представители на впрегнати породи коне, описва екстериорните особености и предназначението на породата.	18
2. Посочва представители на тежковозни породи коне, описва екстериорните особености и предназначението на породата.	18
3. Описва видовете постановки на задните крайници и посочва недостатъци от неправилно използване на конете.	16
4. Описва видовете елементи и посочва функциите на впрегатна амуниция.	16
5. Посочва зърнените житни фуражи и описва тяхното стопанско значение и начина им на съхранението.	16
6. Описва устройството и посочва начина на действие на машини за торене с течни торове.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 10: УСТРОЙСТВО И ИЗПОЛЗВАНЕ НА КОНСКА ЕЗДОВА АМУНИЦИЯ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Предназначение на амуницията. Устройство на ездвата амуниция. Изисквания за поставяне на ездвата амуниция. Поддръжка на ездвата амуниция. Анатомични особености на устната кухина при конете. Косачки – видове, устройство и начин на действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Описва предназначението на конската амуниция.	18
2. Описва устройството на ездова амуниция и допълнителните приспособления.	18
3. Посочва изискванията и правилата за поставяне на ездова амуниция.	16
4. Описва на поддръжката и начините на съхранение на ездовата амуниция.	16
5. Описва анатомични особености на устната кухина при конете.	16
6. Описва устройството на косачки и посочва видове и начина им на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 11: ХИПОДРУМИ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗПИТВАНИЯТА

Хиподруми – същност, предназначение и видове. Основни съоръжения на хиподрума. Изпитвания на ездитни коне – правилник, видове изпитвания според порода и възраст. Начини на заразяване на хората със зоонози. Овес – стопанско значение и агротехника. Редосеялка – работни органи, устройство и начин на действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1. Описва същността и значението на хиподрум и посочва видовете хиподруми.	20
2. Описва основните съоръжения на хиподрума.	20
3. Описва видовете изпитвания, изискванията на съответните правилници според породата и възрастта на коня.	14
4. Посочва начините на заразяване на хората със зоонози.	14
5. Обяснява стопанското значение на овес и посочва агротехническите изисквания при отглеждането му.	16
6. Описва работни органи, устройство, начина на действие на редосеялка.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 12: ХРАНЕНЕ И ОТГЛЕЖДАНЕ НА БРЕМЕННО И КЪРМЕЩИ КОБИЛИ

Хранене на бременни и кърмеци кобили – особености, видове фуражи и добавки, количества необходими за изхранване. Режим на хранене. Жизнени параметри при отглеждане на бременни и кърмеци кобили. Млечна жлеза – анатомичен строеж и функция. Бременност, раждане и помощ по време на раждане. Центробежен тороразпръсквач - устройство и действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1. Обяснява особеностите при хранене на бременни и кърмеци кобили и посочва подходящи по вид и количество фуражи и добавки.	18
2. Описва режима на хранене на бременни и кърмеци кобили.	16
3. Посочва жизнени параметри при отглеждане на бременни и кърмеци кобили.	18
4. Описва анатомичното устройство и посочва функцията на млечната жлеза.	16
5. Посочва продължителността на бременност при кобили, описва процеса на раждане и помощта по време на раждане.	16
6. Описва устройство на центробежен тороразпръсквач и начина му на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 13: ХРАНЕНЕ И ОТГЛЕЖДАНЕ НА КОНЧЕТА ПРЕЗ БОЗАЙНИЯ ПЕРИОД

Хранене кончета през бозайния период - основни фуражи, добавки и необходими количества за изхранването им. Режим на хранене. Жизнени параметри при отглеждане на кончета през бозайния период. Значение на коластрата и продължителност на млечния период при кончета. Съоръжения за хранене и поене на кончета. Едногодишни житни фуражни култури – видове, стопанско значение и начин на съхранение.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
1. Обяснява особеностите при хранене на кончета през бозайния период и посочва подходящи по вид и количество фуражи и добавки.	18
2. Обяснява режима на хранене на кончетата през бозайния период.	16

3. Посочва жизнени параметри при отглеждане на кончета през бозайния период.	18
4. Описва значението на коластрата за развитието на кончета и посочва продължителността на млечен период при кончетата.	16
5. Посочва видовете съоръжения за хранене и поене на кончета.	16
6. Посочва едногодишни зърнено–житни фуражни култури и описва тяхното стопанско значение и начина на съхранение.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 14: ХРАНЕНЕ И ОТГЛЕЖДАНЕ НА КОНЕ В ТРЕНИНГ

Хранене на коне в тренинг – особености, основни фуражи и добавки и необходими количества за изхранването им. Режим на хранене на коне в тренинг. Жизнени параметри при отглеждане на коне в тренинг. Дефиниция за норма и дажба. Хигиена на кожата и крайниците при коне в тренинг. Сеялка за точна сеитба – работни органи, устройство и начин на действие.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 14</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Обяснява особеностите при хранене на коне в тренинг, посочва подходящи по вид и количество фуражи и добавки.	18
2. Описва режима на хранене на коне в тренинг.	16
3. Посочва жизнени параметри при отглеждане на коне в тренинг.	18
4. Дава определение за понятията норма и дажба.	16
5. Описва начина на поддържане на хигиената на кожата и крайниците при коне в тренинг.	16
6. Посочва работните органи и описва устройството на сеялка за точна сеитба и начина ѝ на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 15: ХРАНЕНЕ И ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЖРЕБЦИ

Хранене на жребци – особености, основни фуражи и добавки и количества за необходими за изхранването им. Жизнени параметри и оборудване на сградите за жребци. Хигиена при използване на жребците и режим на използване. Основна обработка на почвата за пролетни култури. Отравяне на коне с отровни растения – признаци на отравяне и профилактика. Машины за садене – видове, устройство и действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1. Обяснява особеностите при хранене на жребци, посочва подходящи по вид и количество фуражи и добавки.	18
2. Посочва жизнените параметри и оборудването на сгради за жребци.	18
3. Описва начина за поддържане на хигиената при използване на жребците и режим на използване.	16
4. Описва как се извършва основна обработка на почвата за пролетни култури.	16
5. Описва признаците на отравяне с отровни растения и посочва начините на профилактика.	16
6. Посочва видовете машини за съдене, описва устройството и начина им на действие.	16
Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 16: МЕТОДИ НА РАЗВЪЖДАНЕ В КОНЕВЪДСТВОТО

Чистопородно развъждане – цел, развъждане по линии в коневъдството. Родствено съешаване (инбридинг). Кръстосване – видове кръстоски и цел. Отбор – същност и видове. Подбор – същност и видове. Пръскачки – видове, устройство и начин на действие.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1. Обяснява чистопородното развъждане, като посочва основната цел и описва развъждане по линии в коневъдството.	18
2. Обяснява същността на родственото съешаване (инбридинг) и посочва положителните и отрицателните страни при прилагането му.	18
3. Обяснява кръстосването, основната му цел и посочва видовете кръстоски.	16
4. Обяснява същността на отбора и описва видовете отбор.	16
5. Обяснява същността на подбора и описва видовете подбор.	16
6. Посочва видовете пръскачки и описва устройството и начина им на действие.	16
Общ брой точки:	100

*Изпитна тема № 17: **ОРГАНИЗАЦИЯ НА ВЪЗПРОИЗВОДСТВОТО В КОНЕФЕРМА***

Женска полова система – анатомично устройство и физиологични особености. Полов режим. Техника на покриване и бременност. Полова и стопанска зрялост при конете. Болести на половата система – причини и профилактика. Повърхностна обработка на почвата.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1. Описва анатомичното устройство и посочва физиологичните особености на женска полова система при кобили.	18
2. Описва същността на половия режим и посочва брой скачки на ден.	16
3. Описва начините на осеменяване, посочва особеностите при заплождане на кобили и продължителността на бременност.	18
4. Описва признаците и посочва възрастта за настъпване на полова и стопанска зрялост при конете.	16
5. Назовава болестите на половата система при кобилите, посочва причините за възникването им и начините на профилактика.	16
6. Описва процесите необходими за повърхностна обработка на почвата.	16
Общ брой точки:	100

*Изпитна тема № 18: **КОНЕН СПОРТ***

Състезания по обездка. Състезания по конкур-ипик. Състезания по всестранна езда – шампионат. Тренинг на ездови коне. Облекло и аксесоари на жокея и тяхното предназначение. Хуманно отношение към конете.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1. Описва мястото на провеждане на състезанието по обездка и посочва изискванията за упражнението, които състезателя трябва да извърши с коня си и оценяване.	18
2. Описва мястото на провеждане на състезанието, посочва различните категории конкур-ипик и класиране.	18
3. Описва мястото на провеждане на състезанието по всестранна езда, посочва начина на провеждане и класиране.	18
4. Описва периодите на тренинг и схемите за трениране на коне.	16
5. Описва облеклото, аксесоарите и тяхното предназначение за жокея.	16
6. Описва хуманното отношение към състезателни коне.	14
Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ЗАДАНИЯ

Индивидуалното задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване трите имена на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, крайния срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита част по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Примерно индивидуално практическо задание № 1:

Зоохигиенна преценка на ферма за ездитни коне.

1. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

- Спазва правилата на ЗБУТ;
- Преценява терена;
- Преценява ситуационното разпределение на сградите;
- Преценява на животновъдните сгради;
- Преценява микроклимата в сградите за отделните категории коне;
- Анализира зоохигиенната преценка и дава препоръки за оптимизиране на фермата.

2. Критерии за оценяване:

За всяко индивидуално задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

Пример:

Критерии и показатели за оценяване	Максимален брой точки	Тежест
1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда		да/не
<i>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства</i> <i>1.2. Правилно и по безопасен начин използва предметите и средствата на труда</i> <i>1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефинира и спазва предписания за своевременна реакция</i> <i>Забележка: Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>		
2. Ефективна организация на работното място		5
<i>2.1. Подреденост на инструменти, пособия и материали, осигуряваща удобство и точно спазване на технологията</i>	2	
<i>2.2. Целесъобразна употреба на материалите</i>	2	
<i>2.3. Работа с равномерен темп за определено време</i>	1	
3. Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията		5
<i>3.1. Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица</i>	3	
<i>3.2. Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства)</i>	2	
4. Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание		20
<i>4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, детайли и инструменти според изпитното задание</i>	10	
<i>4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали, детайли и инструменти</i>	10	
5. Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание		20
<i>5.1. Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите</i>	10	
<i>5.2. Спазва технологичната последователност на операциите в процеса на работа</i>	10	

6. Качество на изпълнението на индивидуалното практическо задание	50
<i>6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология</i>	<i>20</i>
<i>6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри</i>	<i>20</i>
<i>6.3. Изпълнява задачата в поставения срок</i>	<i>10</i>
Общ брой точки:	100

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на втора степен на професионална квалификация по специалността код **6210508 „Коневъдство и конна езда“**, професия код **621050 „Животновъд“** е в точки, както следва:

- част по теория на професията - максимално 100 точки;
- част по практика на професията - максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение - 40 процента частта по теория на професията и 60 процента частта по практика на професията от общия брой точки.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,4 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,6 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки \times 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател слаб;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател среден;

- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател добър;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател много добър;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател отличен.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Караиванов, Р. Г. Бързев. Коневъдство. Агропрес, София, 1994.
2. Андреев, А. В. Лазаров. Животновъдство. Дионис, София, 1993.
3. Добрев, Д. Г. Бързев. Ръководство за упражнения по коневъдство. Земиздат, С., 1989.
4. Бързев, Г. А. Стоянов. Конят като обект на покупко-продажба, Стара Загора, 2001.
5. Илиев, Л.и кол. Земеделска техника - 1 част. Техника, София, 1997.
6. Мандраджиев, С. Земеделска техника - 2 част. Хр. Г. Данов, Пловдив, 1993.
7. Вакарелски, Й. Механизация на селското стопанство - 2 част. Земиздат, София, 1987.
8. Диманов, Диман. Ж. Станчев. Основи на ветеринарната медицина. Земиздат, С., 1991.
9. Якимова, Я. Мицова, Г. Фуражно производство с основи на земеделието. Земиздат, С., 1992.
10. Лалов, Хр. Бодуров, Н. Ветеринарна пропедевтика, лабораторна диагностика и терапевтична техника. Земиздат. София. 1977.
11. Вишняков, Юрий. Камбуров, П. Матев, М. Ветеринарна паразитология. Земиздат. С., 1977.
12. Габрашански, П. Койчев, К. Чичев, Т. Вътрешни незаразни болести по домашните животни. Земиздат, София, 1990

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Нели Шаркова – ПГСС „Земя“, гр. Провадия
2. Пенка Канова – ПГСС „Ангел Кънчев“, гр. Русе

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА,
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професия код 621050 „Животновъд“

специалност код 6210508 „Коневъдство и конна езда“

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

..... (изписва се

точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание)

Описание на дидактическите материали:

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА,
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професия код 621050 „Животновъд“

специалност код 6210508 „Коневъдство и конна езда“

И н д и в и д у а л н о п р а к т и ч е с к о з а д а н и е №

На ученика/обучавания

(трите имена на ученика/обучавания)

отклас/курс, начална дата на изпита: начален час:

крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:

1. Да се

(вписва се темата на практическото задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

в) Примерно указание за разработване на писмен тест

- **примерно указание за работа за учениците/курсистите и примерни тестови задачи с еталон за оценяване и ключ на верните отговори**

Указание за работа

Уважаеми ученици/курсисти,

Вие получавате тест, който съдържа ... задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен ъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за усвояване и контрол за придобиване на втора степен на професионална квалификация по професия код **621050 „Животновъд“**, специалност код **6210508 „Коневъдство и конна езда“**.

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **×**, а за другите типове задачи начина на отговор е описан в задачата.

При отбелязване на отговор, който искате да промените, оградете в кръгче грешното отбелязване и се подпишете пред него.

Някои задачи изискват не само познаване на учебното съдържание, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите преди да посочите някой отговор.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е с продължителност астрономически часа.

ЖЕЛАЕМ ВИ УСПЕХ !

- **разработване на тест**

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

1. Таксономия на Блум – равнища и примерни глаголи

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание 0 - 2 точки	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава, възпроизвежда, формулира, схематизира
II.	Извличане на съществен смисъл от	Преобразува, различава,

Разбиране 0 - 4 точки	изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране.	обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява
III. Приложение 0 - 6 точки	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва

2. Примерна матрица на писмен тест по изпитна тема №

Разработва се от комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията, като към таблицата за критерии за оценка по всяка тема се разписват графи 3, 4 и 5.

Критерии за оценяване на изпитна тема №	Максимален Брой точки	Брой тестови задачи по равнища		
		I	II	III
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 6
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1. Посочва произхода и обяснява начина на одомашняване на коне.	18	2	2	1
2. Обяснява биологичните и стопанските особености на коне.	18	2	2	1
3. Посочва зоохигиенните изисквания към помещения за коне.	16	1	2	1
4. Посочва профилактичните мероприятия, които се провеждат във фермата и обяснява необходимостта от тях.	16	1	2	1
5. Описва методите и посочва средствата, необходими за осигуряване на хигиенна среда в помещения за коне.	16	1	2	1
6. Посочва стационарни средства и съоръжения за раздаване на фуражи и обяснява начина им на действие.	16	3	1	1
Общ брой задачи:		10	11	6
Общ брой точки:	100	20	44	36
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:				
• 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“				

7. Препоръчителни тестови въпроси и задачи според типа на отговора:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор;**

- Въпроси и задачи за свободно съчинение;
- Въпроси и задачи за тълкуване;

- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване (с полуоткрит отговор);**

- Въпроси и задачи за допълване на дума, или фраза или елемент от чертеж/схема;
- Въпроси и задачи за заместване;

- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**

- Задачи с един или повече верни отговори;
- Въпроси за избор между вярно и грешно.

8. Примерни тестови задачи

a. Примерна тестова задача от равнище „Знание“

Посочете кое от изброените екстериорни недостатъци на крайниците при конете засяга върха на лакътната кост и е повърхностно възпаление на ставната капсула:

- а) Пипхак
- б) Желвак
- в) Шпат
- г) Сърнешка кост
- д) Брокдаун

макс. 2 т.

Еталон на верния отговор: б)

Ключ за оценяване:

Отговор б) – 2 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

Всички останали отговори – 0 точки

b. Примерна тестова задача от равнище „Разбиране“

Определете вярното твърдение:

- а) Алюр се нарича начина на придвижване на коня. Различават се естествени и изкуствени алюри;
- б) Алюр е част от ездовата амуниция към допълнителните приспособления;

в) Алюр е един от лошите навици при конете.

макс. 4 т.

Еталон на верния отговор: а)

Ключ за оценяване:

Отговор а) - 4 точки;

При посочени повече от един отговор - 0 точки т;

Всички останали отговори - 0 точки.

с. Примерна тестова задача от равнище „Приложение“:

Попълнете пропуснатите измерителни уреди за посочените телесни измерения при конете:

ИЗМЕРЕНИЕ	ИЗМЕРИТЕЛЕН УРЕД
1. Височина при холката	Щок на Лидтин
2. Височина при гърба	
3. Дължина на тялото	
4. Дълбочина на гърдите	
5. Дължина на крупата	
6. Дължина на главата	
7. Обхват на гърдите	

Еталон на верния отговор и ключ за оценяване:

макс. 6 т.

ИЗМЕРЕНИЕ	ИЗМЕРИТЕЛЕН УРЕД
1. Височина при холката	Щок на Лидтин
2. Височина при гърба	Щок на Лидтин
3. Дължина на тялото	Щок на Лидтин
4. Дълбочина на гърдите	Щок на Лидтин
5. Дължина на крупата	Пергел на Вилкенс
6. Дължина на главата	Пергел на Вилкенс
7. Обхват на гърдите	Лента

При един верен отговор – 1 точка;

При шест верни отговора – 6 точки.